

Briuselis, 2013 04 09
COM(2013) 92 final /2

CORRIGENDUM – Annule et remplace le document COM(2013) 92 final du 27/02/2013. Concerne la version lithuanienne - remplacement du mot pasiturimas par deramas dans le titre, et dans la section 1 (paragraphe 5, p. 2); la section 4 (paragraphe 2, p. 8); section 4.1 (paragraphe 2, p. 8); section 4.1.1 (paragraphe 1, p. 9); section 4.1.5 (paragraphe 2, p. 12) et section 5.1 (paragraphe 3 et 4, p. 13)

**KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

DERAMAS GYVENIMAS VISIEMS.

Skurdo panaikinimas ir tvarios pasaulio ateities užtikrinimas

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

DERAMAS GYVENIMAS VISIEMS.

Skurdo panaikinimas ir tvarios pasaulio ateities užtikrinimas

1. ĮŽANGA

Du pasauliniai uždaviniai, kuriuos reikia spręsti nedelsiant, yra panaikinti skurdą ir užtikrinti klestėjimo bei gerovės tvarumą. Maždaug 1,3 mlrd. žmonių tebeturi labai skurdžias pajamas, dar daugiau žmonių socialinės raidos poreikiai tebėra nepatenkinti. Du trečdaliai gamtos išteklių, įskaitant derlingą žemę, švarų vandenį ir orą, nyksta, o klimato kaita ir biologinės įvairovės mažėjimas artėja prie ribos, kurią peržengus visuomenei ir gamtai bus padarytas negrįžtamas poveikis.

Šie uždaviniai yra visuotiniai bei tarpusavyje susiję ir juos kartu turi spręsti visos šalys. Nepakanka šiuos uždavinius spręsti atskirai – būtina bendra politikos programa. Tokia visa apimanti politikos programa reikalinga, kad būtų sprendžiama skurdo problema ir užtikrinamas visų žmonių ir visų šalių klestėjimas ir gerovė, o pažangos siekiama atsižvelgiant į planetos išgales. Tokia programa taip pat turėtų būti glaudžiai susijusi su valdymu, žmogaus teisėmis, taika ir saugumu – veiksniais, kurie sudaro palankias sąlygas siekti pažangos. Apskaičiuota, kad 1,5 mlrd. žmonių gyvena šalyse, kuriose vyksta rimtų politinių konfliktų, kurios kenčia nuo ginkluoto smurto, nesaugumo ar pažeidžiamumo.

2013 m. rudenį vyksiančiame JT specialiaame renginyje bus apžvelgta Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) įgyvendinimo pažanga, aptarti būdai, kaip pagreitinti pažangą iki 2015 m., ir kokių veiksmų reikėtų imtis po 2015 m. – tikslinių TVT įgyvendinimo metų. Be to, turi būti laikomasi 2012 m. birželio mėn. vykusioje konferencijoje Rio+20 priimtų įsipareigojimų, taip pat imtis veiksmų siekiant integracinės ekologiškos ekonomikos. Konferencijoje Rio+20 taip pat sukurta atvira darbo grupė, kuri vykdydama veiklą turės toliau remtis šioje srityje padaryta pažanga. Į visus šiuos dalykus bus atsižvelgta rengiant visa apimančią programą laikotarpiu po 2015 m.

Šiame komunikate siūlomas bendras ES požiūris šiems klausimams spręsti. Visų pirma nustatomi pagrindiniai pasauliniai uždaviniai ir galimybės. Vertinami skurdo mažinimo visame pasaulyje darbotvarkės rezultatai ir patirtis įgyvendinant TVT, taip pat nustatomi tam tikri kertiniai žingsniai siekiant tvaraus vystymosi, dėl kurių susitarta konferencijoje Rio+20, ir nurodomi pagrindiniai veiksmai. Komunikate taip pat apibūdinami uždaviniai ir elementai, įtrauktini į būsimą programą, kuria galėtų būti atsižvelgiama į patirtį, įgytą įgyvendinant TVT, ir veiklą po konferencijos Rio+20, visų pirma rengiant tvaraus vystymosi tikslus (TvVT), ir nurodomi būdai, kaip šie elementai galėtų būti įtraukti į atitinkamus JT procesus.

Atsižvelgdama į tai, Komisija siūlo nustatyti principus, kuriais būtų pagrįsta visa apimanti programa laikotarpiu po 2015 m., kuri būtų nuosekli ir visapusiška priemonė visuotiniams skurdo panaikinimo ir tvaraus vystymosi uždaviniams spręsti atsižvelgiant į tris susijusius aspektus, taip iki 2030 m. užtikrinant deramą gyvenimą visiems.

2. NAUJA PADĖTIS PASAULYJE, NAUJI UŽDAVINIAI, NAUJOS GALIMYBĖS

Pastaraisiais metais pasaulyje įvyko didžiulių pokyčių, įskaitant svarbius pasaulinės ekonominės ir politinės pusiausvyros pokyčius, didėjančią pasaulinės prekybos apimtį, klimato kaitą ir gamtos išteklių išsekimą, technologinius pokyčius, ekonomikos ir finansų krizes, išaugusį maisto vartojimą ir maisto kainų svyravimus, išaugusį energijos vartojimą, demografinius pokyčius ir migraciją, smurtą, ginkluotus konfliktus, gaivalines ir žmogaus sukeltas nelaimes ir didėjančią nelygybę. Pasaulinėje atsirado naujų veikėjų, įskaitant privačiojo sektoriaus subjektus ir kitus nevyriausybinis veikėjus.

Išsivysčiusioms ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalims tenka didžiausia pasaulinio BVP dalis; pastarosioms šalims šiuo metu tenka didžiausia pasaulinio augimo dalis ir pasaulio ekonomikai jos daro didelį poveikį. Tendencijos rodo, kad pusiausvyra toliau keisis; iki 2025 m. pasaulinį ekonomikos augimą turėtų daugiausia lemti besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys: tikimasi, kad šešioms šalims bendrai teks daugiau nei pusė viso pasaulinio ekonomikos augimo.

Nedarbas tebėra pasaulinė problema. Apie 200 mln. žmonių neturi darbo, iš jų – 75 milijonai jaunuolių. Moterų dalyvavimo darbo rinkoje lygis dažnai išlieka žemas, o socialinės paslaugos tebėra ribotos. Be to, apie 621 mln. jaunų žmonių visame pasaulyje nelanko mokyklos arba nedalyvauja profesinio mokymo programose, nedirba ir neieško darbo ir jiems kyla pavojus būti visam laikui išstumtiems iš darbo rinkos. Nedeklaruojamas darbas ir deramo darbo principai, įskaitant teises darbo vietoje ir socialinį dialogą, daugelyje šalių kelia problemų. Dauguma skurstančių žmonių besivystančiose šalyse yra smulkūs ūkininkai arba savarankiškai dirbantys asmenys. Šiose šalyse daug skurstančių žmonių dirba nesaugiomis sąlygomis, neužtikrinama jų pagrindinių teisių apsauga. Tik 20 proc. pasaulio gyventojų turi galimybę naudotis tinkama socialine apsauga.

Kita vertus, daugelyje šalių padidėjo skirtumai šalies viduje. Dauguma skurstančiųjų gyvena vidutines pajamas gaunančiose šalyse, nepaisant spartaus šių šalių spartaus ekonomikos augimo. Panaikinti skurdą šiose šalyse yra vienas iš svarbiausių uždavinių. Tačiau ilgalaikės prognozės rodo, kad iki 2050 m. daugiausia skurstančių žmonių vėl gali būti skurdžiausiose ir nestabiliausiose šalyse.

Daugiau nei 1,5 milijardo žmonių gyvena šalyse, kuriose vyksta smurtiniai konfliktai. Smurtas griaua gyvenimus ir pragyvenimo šaltinius, nuo jo dažnai kenčia moterys ir pažeidžiami asmenys, pvz., vaikai ir neįgalieji. Didėja atotrūkis tarp nestabilių, nuo smurto kenčiančių šalių ir kitų besivystančių šalių. 2011 m. balandžio mėn. nė viena mažas pajamas gaunanti nestabili arba nuo konfliktų kenčianti šalis nebuvo įgyvendinusi nė vieno Tūkstantmečio vystymosi tikslo; mažai tikėtina, kad iki 2015 m. šiose šalyse būtų įgyvendintas nors vienas TVT. Prastas valdymas, įskaitant tai, kad trūksta demokratijos, nesilaikoma teisinės valstybės principų ir negerbiamos žmogaus teisės, šiuo metu trukdo naikinti skurdą ir siekti tvaraus vystymosi.

Be to, esama vis daugiau mokslinių įrodymų ir vis plačiau sutariama, kad netvarus gamtos išteklių naudojimas kelia vieną didžiausių ilgalaikių pavojų žmonijai. Aplinkos būklės blogėjimo ir klimato kaitos poveikis jau jaučiamas ir, kaip ir gaivalinės nelaimės, gali niekais paversti jau padarytą pažangą naikinant skurdą. Nepajėgiame užtikrinti, kad temperatūra ikipramoninio laikotarpio temperatūros lygio neviršytų daugiau kaip 2°C – ribos, kurią peržengus kyla daug didesnė rizika, kad poveikis gamtos ištekliams bus pražūtingas, kils pavojus žemės ūkiui, maisto bei vandens tiekimui ir pastaraisiais metais vystymosi srityje

padarytai pažangai. Pasauliniu mastu turi būti siekiama prisitaikyti prie klimato kaitos ir sušvelninti jos padarinius, be kita ko, mažinant šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

Jau šiandien klimato kaita, gamtos išteklių išsekvojimas ir ekosistemų būklės blogėjimas daro didelį poveikį gyventojų pragyvenimo šaltiniams, nes vyksta daugiau ir skaudesnių gaivalinių nelaimių, išsekvojami gamtos ištekliai ir prastėja infrastruktūra. Nuo 1992 m. dėl gaivalinių nelaimių žuvo 1,3 mln. žmonių, o jų padarytos žalos vertė yra 750 mlrd. eurų. Išsivysčiusios šalys ir vis dažniau besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys tebėra atsakingos už pasekmes, kurias sukelia netvarūs dabartinio ekonomikos vystymosi modeliai, o skurdesnės šalys patiria neproporcingą poveikį ir turi mažiausiai išteklių prisitaikyti prie tokių neigiamų padarinių¹. Šios šalys taip pat dažnai yra labai priklausomos nuo gamtos išteklių, visų pirma žemės ūkio, miškininkystės, energetikos ir turizmo sektoriuose; dėl blogėjančios aplinkos būklės ir išsekvotų išteklių šios šalys tampa yra pažeidžiamesnės.

Vystymasis ir augimas padeda užtikrinti ne tik žmonių klestėjimą ir gerovę, bet ir kelia aplinkos apsaugos problemų, kaip antai gamtos išteklių išsekvojimas ir tarša, kurios ilgainiui gali tapti vis aktualesnės. Ši neigiamą poveikį daugiausia lemia 5,7 milijardo žmonių, kurių pajamos nėra labai skurdžios, todėl smarkiai didėja pasaulinė paklausa ir vartojimas ir gamtos ištekliams daromas papildomas spaudimas. Todėl svarbu, kad užtikrinant tvarius vartojimo bei gamybos modelius ir efektyvų išteklių naudojimą, įskaitant mažataršes energetikos sistemas, būtų daroma pažanga siekiant integracinės ekologiškos ekonomikos.

Nustatyta, kad siekiant patenkinti didėjančią paklausą pasaulinės žemės ūkio gamybos apimtis 2050 m. turi padidėti 60 proc., palyginti su 2005 m. lygmeniu, todėl vis didesnis spaudimas bus daromas ir taip negausiems gamtos ištekliams, visų pirma žemei, miškams, vandeniui ir vandenynams. Panašu, kad net pusė pasaulyje pagaminto maisto yra iššvaistoma. Numatoma, kad dėl urbanizacijos ir gyventojų skaičiaus augimo vandens naudojimas iki 2025 m. padidės 50 proc., ir iki to laiko maždaug 5,5 mlrd. žmonių – du trečdaliai prognozuojamo pasaulinio gyventojų skaičiaus – gyvens vietovėse, kur iš dalies arba labai trūks vandens.

Šie ateities uždaviniai turi būti sprendžiami atsižvelgiant į demografinės tendencijas: numatoma, kad iki 2050 m. pasaulio gyventojų skaičius išaugs iki daugiau kaip 9 mlrd., o Užsachario Afrikos gyventojų skaičius padidės daugiau nei dvigubai. Iki 2050 m. Afrikoje ir Azijoje gyvens beveik 80 proc. pasaulio gyventojų. Prognozuojama, kad labiausiai išaugs besivystančių šalių gyventojų vidutinis amžius, o tai turės poveikio sveikatos priežiūros paslaugoms ir pensijoms, taip pat mokestinėms pajamoms.

Tokiomis aplinkybėmis imamasi veiksmų po konferencijos Rio+20 ir vyksta pasirengimas specialiam renginiui, kuriame bus apžvelgta TVT įgyvendinimo pažanga. Turime nepamiršti, kad šie uždaviniai yra tarpusavyje susiję ir turi būti sprendžiami nuosekliai ir visapusiškai, taip pat atsižvelgiant į kitus tarptautinius procesus, kaip antai derybas klimato kaitos ir biologinės įvairovės srityse.

¹ Mažiausiai išsivysčiusiose šalyse gyvena daugiau kaip 880 mln. gyventojų (apie 12 proc. pasaulio gyventojų), tačiau šioms šalims tenka mažiau kaip 2 proc. pasaulio BVP.

3. ATSIŽVELGTI Į TVT ĮGYVENDINIMO PAŽANGĄ IR KONFERENCIJOS RIO+20 LAIMĖJIMUS

3.1. TVT įgyvendinimo pažanga

ES ir toliau pasiryžusi dėti visas pastangas, kad TVT būtų įgyvendinti iki 2015 m., remiantis Pokyčių darbotvarkėje² ir Europos konsensuse dėl vystymosi³ numatyta programa.

Tūkstantmečio vystymosi tikslai – tai pagrindinis pasaulinis susitarimas panaikinti skurdą ir skatinti žmogaus socialinę raidą. Per pastarąjį dešimtmetį TVT buvo vertinga priemonė, padėjusi labiau informuoti visuomenę, stiprinti politinę valią ir sutelkti išteklius, kad būtų panaikintas skurdas. Padaryta didelė pažanga:

- Pasaulio banko duomenimis, žmonių, pragyvenančių už mažiau kaip 1,25 USD per dieną (2005 m. kainomis), dalis sumažėjo nuo 43 proc. 1990 m. iki 22 proc. 2008 m. Tikėtina, kad tikslas perpus sumažinti ypač dideliame skurde gyvenančių žmonių skaičių buvo pasiektas 2010 m.
- Tikslas perpus sumažinti gyventojų, neturinčių galimybės gauti kokybiško geriamojo vandens, skaičių pasauliniu mastu buvo pasiektas 2010 m.: nuo 1990 m. iki 2010 m. tokia galimybė suteikta daugiau nei 2 mlrd. žmonių.
- Pradinių mokyklų lankymo lygis vidutiniškai išaugo 89 proc., o mergaičių ir berniukų mokyklos lankymo rodikliai dabar yra beveik vienodi.
- Labai sumažėjo vaikų mirtingumas dėl ligų arba nepakankamos mitybos.
- ŽIV infekcijų pasauliniu mastu ir toliau mažės, labai pagerėjo galimybės gauti antiretrovirusinių vaistų.

Pasaulinė vystymosi partnerystė papildė šalių pastangas įgyvendinti TVT. Nuo 2000 m. pasaulinė oficiali parama vystymuisi (OPV) kasmet didėjo beveik 70 proc. ir jos vertė buvo 96 mlrd. EUR, o mažiausiai išsivysčiusioms šalims (MIŠ) skiriamos OPV dalis padidėjo daugiau nei dvigubai. ES ir jos valstybės narės kartu teikia daugiausia paramos: kasmet skiriama 53 mlrd. EUR OPV (2011 m.), arba daugiau kaip pusė visos OPV. Įgyvendinant pagalbos ir vystymosi veiksmingumo principus ir tikslus, taip pat sustiprintas OPV poveikis. Svarbiausias pažangą lėmęs veiksnys – neįtikėtinas prekybos augimas: nuo 2000 m. iki 2009 m. besivystančių šalių eksporto apimtis išaugo 80 proc., palyginti su 40 proc. visame pasaulyje. ES yra svarbiausia besivystančių šalių prekybos partnerė, pagal iniciatyvą „Viskas, išskyrus ginklus“ visiems MIŠ kilmės produktams nustačiusi bemuitį ir bekvotį režimą. Be to, ES finansuojami moksliniai tyrimai, atliekami, pavyzdžiui, pagal Europos ir besivystančių šalių partnerystę klinikinių tyrimų srityje, taip pat padėjo siekti TVT.

Tačiau įgyvendinant TVT kyla problemų, visų pirma labai menka pažanga padaryta Užsachario Afrikoje. 1,3 mlrd. žmonių visame pasaulyje tebeturi labai skurdžias pajamas. Daugiau nei 850 mln. žmonių neturi pakankamai maisto. Apie 61 mln. vaikų vis dar nelanko mokyklos. Moterys ir toliau diskriminuojamos ir jų sveikatai, visų pirma motinų sveikatai, seksualinei bei reprodukcinei sveikatai ir teisėms kyla didelis pavojus. Kas trečia moteris pasaulyje patiria smurtą ir tai apsunkina pastangas pasiekti TVT. Maždaug 2,5 mlrd. žmonių neturi galimybės naudotis tinkamomis sanitarijos priemonėmis ir 780 mln. žmonių vis dar neturi galimybės naudotis švariu ir saugiu geriamuoju vandeniu. 7 mln. užsikrėtusių ŽIV arba

² COM(2011) 637 galutinis.

³ OL C 46, 2006 2 24, p. 1.

sergančių AIDS žmonių vis dar neturi galimybės gydytis. Pasaulyje toli gražu nepasiektas visiško ir našaus užimtumo bei tinkamo darbo visiems tikslas. Tik 20 proc. pasaulio gyventojų turi galimybę naudotis tinkama socialine apsauga. Dėl netvaraus ribotų gamtos išteklių naudojimo ir valdymo ateities kartų gyvybei ir gerovei kyla pavojus.

Be to, rezultatai netolygūs ne tik skirtingose šalyse – ypač menka TVT įgyvendinimo pažanga padaryta nestabiliose ir konfliktų paveiktose valstybėse, bet ir šalių viduje, įskaitant tas šalis, kurios jau turi galimybių užtikrinti geresnį savo gyventojų gyvenimą ir ateitį.

Tačiau bendra padėtis, ypač atsižvelgiant į besiformuojančios rinkos ekonomikos ir besivystančių šalių pasiektą technologijų ir ekonominę pažangą, padarytą nustačius TVT, rodo, kad skurdo panaikinimo, o ne tik mažinimo tikslas per vienos kartos laikotarpį yra pasiekiamas.

3.2. Pagrindiniai konferencijos Rio+20 rezultatai ir priimti įsipareigojimai

Konferencijoje Rio+20 buvo patvirtinta pasaulinė bendra vizija dėl ekonominiu, socialiniu ir aplinkos apsaugos požiūriu tvarios planetos ir dabartinės bei būsimų kartų ateities ir pabrėžta, kad dar reikia išspręsti daug uždavinių. Konferencijoje pripažinta, kad ekologiška ekonomika yra viena iš svarbių priemonių siekiant tvaraus vystymosi ir skurdo panaikinimo, pradėtas procesas, kad būtų nustatyti visuotiniai tvaraus vystymosi tikslai (TVvT) ir susitarta imtis veiksmų siekiant tvaraus vystymosi. Šie veiksmai taip pat padės nustatyti tvaraus vystymosi tikslus ir ilgainiui taip pat padės juos įgyvendinti. Konferencijoje Rio+20 taip pat susitarta pertvarkyti tvaraus vystymosi institucinę struktūrą, sukurti tokį pagrindą, kad būtų imtasi tolesnių veiksmų po konferencijos ir tobulinamos įgyvendinimo priemonės. Svarbu, kad ES nedelsdama įgyvendintų Rio de Žaneire priimtus įsipareigojimus, aktyviai dalyvautų šiuose procesuose ir imtųsi būtinų veiksmų tiek ES, tiek tarptautiniu mastu.

3.3. Įgyvendinimas. Veiksmai ES ir tarptautiniu lygmeniu

ES toliau sieks tvaraus vystymosi ir įgyvendins konferencijos Rio+20 įsipareigojimus vykdydama visa apimančią politiką, visų pirma įgyvendindama pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategiją „Europa 2020“. Ši strategija, be kita ko, apima tokias sritis kaip efektyvus išteklių naudojimas, mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika, moksliniai tyrimai ir inovacijos, užimtumas, socialinė įtrauktis ir jaunimas. Strategijos „Europa 2020“, kuri yra grindžiama integraciniu požiūriu, nustatytu ES tvaraus vystymosi strategijoje, įgyvendinimas ir reguliari peržiūra turėtų padėti užtikrinti didesnę nuoseklumą ir į visas ES politikos kryptis įtraukti tris aspektus, susijusius su tvariu vystymusi. Tvaraus vystymosi tikslų bus siekiama vykdam įvairias pagrindines politikos kryptis, kurios šiuo metu formuojamos, įskaitant bendros žemės ūkio ir bendros žuvininkystės politikos reformą, būsimą Septintąją aplinkos veiksmų programą, Inovacijų sąjungą, programą „Horizontas 2020“ ir socialinių investicijų dokumentų rinkinį.

ES nuosekliai palaikė vystomąjį bendradarbiavimą, kad TVT būtų visiškai įgyvendinti. Vykdydama išorės veiksmus ir visų pirma įgyvendindama Pokyčių darbotvarkę, ES ir toliau sieks padėti besivystančioms šalims siekti TVT įgyvendinimo pažangos ir tvaraus vystymosi, ypatingą dėmesį skirdama mažiausiai išsivysčiusioms šalims ir šalims, kurioms pagalba reikalingiausia. Kita vertus, būtina imtis tam tikrų veiksmų, kad būtų įgyvendinti konferencijoje Rio+20 priimti įsipareigojimai.

Pagrindiniai dabartiniai ES veiksmai, kuriais siekiama vykdyti konferencijoje Rio+20 priimtus įsipareigojimus, pateikti I priede.

3.4. Tvaraus vystymosi institucinė struktūra ir įgyvendinimo priemonės

Konferencijoje Rio+20 pradėtas procesas, kad būtų sustiprinta tvaraus vystymosi institucinė struktūra, įskaitant JT Generalinės Asamblėjos (JTGA) ir Jungtinių Tautų ekonomikos ir socialinių reikalų tarybos (ECOSOC) funkcijų stiprinimą. Svarbus sprendimas buvo sukurti aukšto lygio politinį forumą tvaraus vystymosi srityje, kuris pakeis JT Tvaraus vystymosi komisiją. Aukšto lygio politinio forumo funkcija – imtis tolesnių veiksmų, susijusių su konferencijoje Rio+20 priimtais įsipareigojimais, ir peržiūrėti jų įgyvendinimo pažangą, taip pat stiprinti mokslo ir politikos sąsają, kuri bus labai svarbi įgyvendinant tvaraus vystymosi tikslus. Šis forumas turėtų būti tiesiogiai susietas su ECOSOC, kuri šiuo metu pertvarkoma, ir turėtų reguliariai vykdyti veiklą aukštesniu politiniu lygmeniu (JTGA). Tokie ryšiai suteikia galimybę didinti šiuo metu vykstančių TVT peržiūros proceso ir diskusijų dėl vystymosi laikotarpio po 2015 m. nuoseklumą.

Kitas svarbus konferencijos Rio+20 rezultatas – tai sprendimas sustiprinti Jungtinių Tautų aplinkos programą ir jai suteikti aukštesnį statusą, visų pirma sprendimas dėl visuotinės narystės jos Valdančiojoje taryboje. Valdančioji taryba neseniai vykusiame posėdyje tai patvirtino priimdama sprendimą dėl naujų JT aplinkos programos institucinių priemonių. Sprendimas sukurti JT Aplinkos asamblėją – tai svarbus žingsnis į priekį, atitinkantis ES siekius ilgainiui programos pagrindu sukurti JT agentūrą. ES aktyviai sieks, kad ši pertvarkyta institucinė struktūra tinkamai veiktų. Prioritetinis tikslas – užtikrinti tinkamą ES dalyvavimą tiek aukšto lygmens politiniame forume, tiek pertvarkytoje Jungtinių Tautų aplinkos programoje.

Konferencijoje Rio+20 taip pat nuspręsta skatinti švarias bei ekologiškas technologijas ir įsteigti tarpyvyriausybinių ekspertų komitetą, kuris pateiktų pasiūlymų dėl tvaraus vystymosi finansavimo strategijos. Komitetas turi užtikrinti, kad vystymosi proceso finansavimas būtų nuoseklus, būtų koordinuojami su tuo susiję veiksmai ir išvengta dubliavimo. ES toliau dalyvaus šiame procese laikydamasi bendro požiūrio į finansavimą ir kitas įgyvendinimo priemones, kaip nurodyta toliau.

3.5. Viešos konsultacijos

Komisija rengė įvairias viešas konsultacijas ir dialogus dėl būsimų skurdo panaikinimo ir tvaraus vystymosi strategijų. Formuluojuant kai kuriuos šiame komunikate pateiktų pasiūlymų aspektus atsižvelgta į šių viešų konsultacijų rezultatus. Komisija su visais suinteresuotaisiais subjektais ir pilietine visuomene aktyviai palaikys dialogą visais šiais klausimais.

4. TVARAUS VYSTYMO SI IR SKURDO PANAIKINIMO ASPEKTŲ ĮTRAUKIMAS Į VISA APIMANČIĄ PROGRAMĄ LAIKOTARPIU PO 2015 M.

Tarptautiniu ir JT lygmeniu daug skurdo panaikinimo ir tvaraus vystymosi veiksmų pagal atskiras kryptis ėmėsi įvairūs subjektai; vieni rėmėsi Tūkstantmečio deklaracija, kiti – JT aukščiausiojo lygio susitikimais tvaraus vystymosi klausimais. Iš tiesų šioms dviem kryptims visada buvo būdingi bendri elementai; pavyzdžiui, įgyvendinant septintąjį TVT sprendžiamos aplinkos apsaugos problemos, o siekiant tvaraus vystymosi prioritetiniu tikslu laikytas skurdo panaikinimas.

Siekiant veiksmingai spręsti skurdo naikinimo ir tvaraus vystymosi uždavinius – pagrindines ir tarpusavyje susijusias pasaulines problemas, TVT peržiūra ir TvVT nustatymo procesas turi būti bendrai sujungti ir įtraukti į vieną visa apimančią programą, turinčią bendrus prioritetinius uždavinius ir tikslus, kad iki 2030 m. būtų užtikrintas deramas gyvenimas visiems ir tvari pasaulio ateitis vėlesniu laikotarpiu.

2013 m. rudenį vyksiančiame JT specialiame renginyje bus apžvelgta Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) įgyvendinimo pažanga, aptariami būdai, kaip pagreitinti pažangą iki 2015 m., ir kokių veiksmų reikėtų imtis laikotarpiu po 2015 m. – tikslinių TVT įgyvendinimo metų. 2013 m. rugsėjo mėn. vyksiančiame pirmame aukšto lygio politinio forumo, įsteigto konferencijoje Rio+20, posėdyje, taip pat bus aptariami tolesni veiksmai siekiant vykdyti 2012 m. birželio mėn. konferencijoje Rio+20 priimtus įsipareigojimus. Rio de Žaneire sukurta Tvaraus vystymosi tikslų atvira darbo grupė taip pat turės imtis darbo. Į visus šiuos rezultatus bus atsižvelgta priimant susitarimą dėl visa apimančios programos laikotarpiu po 2015 m.

Norėdama išsamiau apsvarstyti tikslus, ES toliau palaikys atvirą dialogą su visais susijusiais suinteresuotaisiais subjektais. Taip ES aktyviai prisidės prie TvVT atviros darbo grupės, kuri JT Generalinei Asamblėjai teiks rekomendacijas dėl veiksmų, veiklos.

Šiame skirsnyje apibūdinama atliekant TVT peržiūrą įgyta patirtis ir su TvVT nustatymu susijusi veikla, taip pat per šiuos procesus nustatytų prioritetinių elementų kategorijos. Trumpai aptariama, kaip šie prioritetiniai elementai galėtų būti praktiškai sujungti ir įtraukti į atitinkamus JT procesus. Atsižvelgiant į tai, paskutiniame skyriuje pateikiami tam tikri svarbiausi visa apimančios programos principai.

4.1. Visa apimančios programos prioritetiniai elementai

Atsižvelgdama į patirtį, įgytą įgyvendinant TVT, į veiksmus, susijusius su tvarių vystymusi, kurių imtasi po konferencijos Rio+20, ir į dabartines tendencijas, ES mano, kad galima nustatyti tam tikrus uždavinius, kurie būtų sprendžiami vykdant visa apimančią programą laikotarpiu po 2015 m.

Tvari pasaulio aplinka ir skurdo panaikinimas glaudžiai susiję. Panaikinti skurdo ir užtikrinti deramo gyvenimo visiems nebus įmanoma, jei drauge nebus užtikrinta tvari pasaulio aplinka, ir atvirkščiai. Klimato kaita, gaivalinės nelaimės, biologinės įvairovės nykimas ir vandenynų, gėlo vandens šaltinių, žemės ir dirvožemio būklės blogėjimas neigiamai veikia skurdžiausius pasaulio gyventojus. Kad šie uždaviniai būtų sprendžiami, visa apimančia programa visose šalyse ir tarptautiniu mastu turi būti aktyviai skatinamas geras valdymas, skaidrumas, socialinė sanglauda ir didesnių galių suteikimas moterims – svarbūs veiksniai siekiant tvaraus vystymosi ir skurdo panaikinimo.

Kaip susitarta konferencijos Rio+20 baigiamajame dokumente, atsižvelgiant į skirtingas nacionalines aplinkybes, pajėgumus, išsivystymo lygį, nacionalinę politiką ir prioritetus, tvaraus vystymosi tikslai turėtų būti visuotinai taikomi visoms šalims, turėtų apimti tris tvaraus vystymosi aspektus, jų turėtų būti nedaug, jie turėtų būti orientuoti į veiksmus ir lengvai perteikiami. Kaip nurodyta ES pasiūlymuose, pateiktuose rengiantis konferencijai Rio+20, tvaraus vystymosi tikslais dėmesys taip pat turėtų būti sutelktas į išteklius, kurie laikomi viešosiomis gėrybėmis ir pagrindiniais „gyvenimo ramsčiais“, pavyzdžiui, energijos tiekimas, vandens ištekliai, aprūpinimo maistu saugumas, vandenynai, tvarus vartojimas ir gamyba, taip pat socialinė įtrauktis ir deramas darbas. Tikslai taip pat turėtų būti suderinti su

galiojančiais tarptautiniais susitarimais, pavyzdžiui, tikslais ir uždaviniais, susijusiais su klimato kaita ir biologine įvairove, taip pat su minimalia socialine apsauga.

Turėtų būti siekiama orientuotis į tris svarbiausius tvaraus vystymosi tikslus: skurdo panaikinimą, netausaus vartojimo ir gamybos modelių keitimą, gamtos išteklių – ekonomikos bei socialinio vystymosi pagrindo – apsaugą ir valdymą.

Tikslai laikotarpiu po 2015 m. turėtų būti įgyvendinti per tam tikrą laikotarpį ir turėtų būti siekiama nustatyti veiksniai, padėsiančius užtikrinti tvarią ateitį: nustačius bendrą viziją 2050 m., tikslų ir uždavinių turėtų būti siekiama iki 2030 m.

Atsižvelgiant į tai, kad pagrindiniai programos tikslai turėtų būti tiek skurdo panaikinimas, tiek tvarus vystymasis, sprendžiant prioritetinius uždavinius turėtų būti atsižvelgiama į šiuos du tikslus, kaip nurodyta pirmiau. Remiantis tokiais argumentais, programa galėtų būti pagrįsta keliais pagrindiniais elementais: užtikrinti būtiną gyvenimo lygį; skatinti integracinį ir tvarų augimą lemiančius veiksniai ir užtikrinti tvarų gamtos išteklių valdymą; drauge skatinant lygybę, nešališkumą ir teisingumą; taiką ir saugumą. Be to, nors siekiant atsižvelgti į planetos išgales reikės laikytis integruoto požiūrio, kuris turės poveikio visiems šiems elementams, ir reikės atsižvelgti į kai kuriuos šiuos elementus, pagal visą apimančią programą taip pat reikės numatyti atskirus konkrečius veiksmus. Toks integruotas požiūris taip pat gali būti laikomas papildomu svarbiu visa apimančios programos laikotarpiu po 2015 m. elementu.

4.1.1. Būtinasis gyvenimo lygis

TVT nustatytas žmogaus socialinės raidos pagrindas, pagal kurį siekiama tokių tikslų kaip minimalios pajamos, bado panaikinimas, visiškas ir našus užimtumas ir deramas darbas visiems, galimybė naudotis pradinio ugdymo paslaugomis, pagrindinės sveikatos priežiūros paslaugos, galimybė gauti vandens ir naudotis sanitarijos priemonėmis, – svarbiausias deramo gyvenimo pagrindas.

Turime imtis veiksmų, kad būtų įgyvendinti dabartinėje TVT darbotvarkėje nustatyti tikslai, užpildyti spragas ir įvertinti įgytą patirtį. Pavyzdžiui, turi būti sprendžiami platesnio masto švietimo ir sveikatos priežiūros uždaviniai ir įtraukiama socialinė apsauga. Vertindami bendrus vidurkius nepastebėjome nacionalinių skirtumų, kuriuos lėmė didelis skurdas, geografinė padėtis arba atskirtis. Nuo grynai kiekybinių tikslų turime pereiti prie tikslų, kuriais siekiama kokybės, pavyzdžiui švietimo ir sveikatos priežiūros srityse. Turi būti nustatyta riba, žemiau kurios gyvenančių 2030 m. neturėtų likti. Tai standartai, už kuriuos savo piliečių atžvilgiu atsakingos būtų šalių vyriausybės. Žmonėms turime suteikti didesnes galias patiems įveikti skurdą. Siekdami tikslų, kuriais skatinama laikytis pagrindinių standartų, susijusių su švietimu, mityba, vandens ir oro švara, padėsime panaikinti badą, pagerinti aprūpinimo maistu saugumą, sveikatos priežiūrą ir užtikrinti gerovę. Tikslai taip pat turėtų paskatinti našų užimtumą ir deramą darbą visiems, įskaitant jaunimą, moteris ir neįgaliosius, priklausomai nuo šalių išsivystymo lygio. Priešingai nei dabartiniai TVT, kurie yra bendro pobūdžio ir už kurių įgyvendinimą atskiros šalys nelaikomos atsakingomis, tvaraus vystymosi tikslai turėtų būti taikomi kiekvienai šaliai. Užtikrinti tarptautiniu mastu sutartų tikslų įgyvendinimo pažangą turi kiekviena šalis

4.1.2. Integracinį ir tvarų augimą lemiantys veiksniai

Komisijos viešų konsultacijų rezultatai ir šalių, kurioms pavyko įveikti skurdą, patirtis rodo, kad labai svarbus vaidmuo tenka pagrindiniams tvarų ir integracinį augimą lemiantiems

veiksniams, visų pirma tiems veiksniams, kuriais užtikrinamos pagrindinės funkcijos, susijusios su žmonių socialine raida, skatinamas augimas ir kuriamos tinkamos darbo vietos. Struktūrinius pokyčius turėtų vykdyti visos šalys, nepriklausomai nuo jų išsivystymo lygio, kad būtų kuriama rinkai palanki, atvira ekonomika, kuria skatinamas integracinis ir tvarus augimas, didinami gamybos pajėgumai ir skatinama privačiojo sektoriaus plėtra, investicijos, kuriama gerovė, pereinama prie integracinės ekologiškos ekonomikos ir užtikrinama, kad tai būtų naudinga visiems gyventojams. Tikslai padėtų skatinti galimybes siekti labiau integracinio ir tvaraus augimo, remiantis rodikliais, susijusiais ne vien su BVP. Daugelis šalių šiuos tikslus galėtų pasitelkti, kad daugiau dėmesio būtų skiriama socialinei sanglaudai, tvariam žemės ūkiui, žuvininkystei ir akvakultūrai, užtikrinama geresnė mityba, sprendžiamos vandens trūkumo ir maisto švaistymo problemos. Kiti tikslai padėtų užtikrinti efektyviu išteklių naudojimu grindžiamą gamybą, taupyti vandenį, mažinti atliekų kiekį ir jas perdirbti. Tikslas pereiti prie tvarių, atsparių miestų modelių padėtų gerinti oro kokybę, taupyti vandenį, energijos išteklius, sukurti prieinamą infrastruktūrą, būstus ir transporto sistemas, o tai padėtų spręsti užimtumo, sveikatos priežiūros, ekonomikos vystymosi, prisitaikymo prie klimato kaitos padarinių, nelaimių prevencijos ir pasirengimo joms uždavinius. Kiti svarbūs veiksniai susiję su tvaria energetika, mokslu ir technologijomis, telekomunikacijų paslaugomis, finansinėmis paslaugomis ir infrastruktūra, pavyzdžiui, patekimo į rinkas lengvinimu, taip pat migracija ir judumu. Visiems šiems aspektams būtina palanki ir stabili aplinka, kad sėkmingai veiktų verslas, būtų skatinamas verslumas, inovacijos ir našus užimtumas.

Ekonomikos pertvarkymas yra būtinas, tačiau sudėtingas uždavinys: jį sprendžiant reikės milijardinių investicijų⁴. Tačiau remiantis šalių, kurios padarė didelę pažangą teikdamos tokias paslaugas savo piliečiams, patirtimi, ir atsižvelgiant į neseniai įgyvendintas pasaulines iniciatyvas, pvz., iniciatyvą „Tvari energija visiems“ ir Mitybos gerinimo iniciatyvą, matyti, kad laikantis tokio požiūrio galima pasiekti daug žadančių rezultatų, kuriais užtikrinamas spartus augimas ir investicijos.

4.1.3. *Tvarus gamtos išteklių valdymas*

Tvarus gamtos išteklių valdymas ir naudojimas – labai svarbus veiksnys, skatinantis ekonomikos augimą ir užimtumą, ypač tokiuose pirminės gamybos sektoriuose kaip žemės ūkis, žuvininkystė ir miškininkystė, arba paslaugų sektoriuje, pvz., turizmo sektoriuje. 70 proc. pasaulio skurdžiausių gyventojų gyvena kaimo vietovėse ir jų išlikimas ir gerovė tiesiogiai priklauso nuo biologinės įvairovės ir ekosistemos funkcijų, o dėl menkų išteklių ir klimato kaitos keliamų pavojų jie tampa dar pažeidžiamesni. Geras gamtos išteklių valdymas, pagrįstas skaidrumo, atskaitomybės ir gero valdymo principais, yra labai svarbus veiksnys naikinant skurdą ir skatinant vystymąsi, kad būtų pereita prie integracinės ekologiškos ekonomikos. Reikia imtis veiksmų, kad įmonės būtų skatinamos teikti tvarumo ataskaitas, nes tai padėtų skatinti įvairias įmones elgtis atsakingai. Tikslai pereiti prie modelių, kuriuos taikant neblogėja žemės būklė, paskatintų ekonomikos augimą, biologinės įvairovės apsaugą, tvarų miškų valdymą, klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie padarinių, padėtų sustiprinti aprūpinimo maistu saugumą, drauge būtų gerinama dirvožemio kokybė, mažinama erozija, didinamas atsparumas gamtiniais pavojais ir stabdomas žemės užėmimas. Atsižvelgiant į vandenynų svarbą pasauliui, vandenynų ir jų ekosistemų apsauga ir būklės

⁴ Pavyzdžiui, Tarptautinės energetikos agentūros duomenimis, siekiant užtikrinti tvarių energetinių paslaugų teikimą visiems iki 2030 m., kasmet pagal įprastos veiklos scenarijų reikės papildomai investuoti apie 30 mlrd. EUR. Maisto ir žemės ūkio organizacijos duomenimis, norint išnaikinti badą pasaulyje iki 2025 m., kasmet žemės ūkiui ir minimalios socialinės apsaugos sistemoms skiriamas viešasis išlaidas papildomai būtina padidinti daugiau kaip 50 mlrd. USD.

atstatymas siekiant tvarių pragyvenimo šaltinių tikslų turėtų būti laikomas visuotiniu uždaviniu, nes padėtų išsaugoti žuvų išteklius, kad būtų užtikrintas aprūpinimo maistu saugumas, taip pat sumažinti didelius pavojus, kaip antai jūrų taršą šiukšlėmis. Kad šie uždaviniai būtų išspręsti, kiekviena šalis turėtų imtis iniciatyvos tvariai valdyti savo išteklius ir sukurti atviras bei skaidrias valdymo struktūras, kad būtų užtikrinta, jog ištekliai būtų naudojami laikantis tvarumo ir nešališkumo principų ir kad tai būtų naudinga jų piliečiams.

Kiekviena šalis turėtų prisiimti įsipareigojimą užtikrinti, kad ištekliai būtų naudojami nekenkiant aplinkai ir kad būtų tausojami tokie ištekliai kaip žemė, miškai, upės ir vandenynai, kad jais taip pat galėtų naudoti ateities kartos. Riboti ištekliai, kaip antai mineraliniai ištekliai ir požeminis vanduo, turi būti naudojami atsakingai ir siekiant didžiausios naudos visiems gyventojams, tiek išteklių naudojimo komerciniais tikslais, jų išekvojimo lygmenio ir gautų pajamų naudojimo požiūriu. Ekonomiškai naudinga ir svarbu, kad laipsniškai būtų panaikintos ribotų išteklių, kaip antai iškastinio kuro, naudojimo subsidijos, nes taip skatinama išteklius naudoti efektyviai. Valstybės taip pat turėtų glaudžiau bendradarbiauti valdydamos nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančiose teritorijose esančius bendrus išteklius, pavyzdžiui, žuvų išteklius ir jūrų biologinę įvairovę.

Integruoto požiūrio reikės laikytis siekiant užtikrinti, kad ribojant išteklių naudojimą vienoje teritorijoje papildomas spaudimas nebūtų daromas kitoje teritorijoje. Būsima darbotvarke visos šalys turėtų būti įpareigosios ateityje tvariai valdyti ir naudoti savo gamtos išteklius; į ją taip pat turėtų būti įtraukti tokie klausimai kaip skaidrumas, pajamų optimizavimas, valdymo teisių apsauga, atsparumas⁵, įskaitant atsparumą gaivalinėms nelaimėms, ir aplinkos apsauga. Tarptautinė bendruomenė šiose srityse turi dėti bendras pastangas. Visų pirma turi būti užtikrinta, kad privačios ir valstybinės bendrovės būtų atskaitingos ir laikytųsi aukštų skaidrumo ir gero valdymo standartų. Formuojant mažo anglies dioksido kiekio ir efektyviu išteklių naudojimu pagrįstą ekonomiką, taip pat reikės imtis veiksmų ir įgyti konkrečių įgūdžių, kurių prireiks ateityje.

4.1.4. Lygybė, nešališkumas ir teisingumas

Visų žmonių gerovės ir orumo tikslai yra įtvirtinti Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir Tūkstantmečio deklaracijoje, kuriose taip pat aiškiai pripažinti žmogaus teisių, gero valdymo ir tvaraus vystymosi ryšiai. Visa tai ir įsipareigojimas laikytis bendrų pagrindinių vertybių buvo dar kartą patvirtinta 2010 m. aukščiausiojo lygio susitikime TVT klausimais ir 2012 m. konferencijoje Rio+20.

Teisingumo ir nešališkumo, žmogaus teisių, demokratijos ir kiti gero valdymo aspektai svarbūs ne tik siekiant vystymosi tikslų, susijusių su pajamomis, švietimu, sveikatos priežiūra ir kitais pagrindiniais poreikiais. Šie principai savaime labai svarbūs ir aktualūs visoms šalims. Pastarojo meto judėjimai Šiaurės Afrikoje ir Artimuosiuose Rytuose parodė, kokios svarbios yra integracinės politinės sistemos, teisingumas ir užimtumas, visų pirma jaunimo, ir kad TVT įgyvendinimo pažanga yra labai svarbi, bet nepakankama. Pasaulinis uždavinys ateinančiais metais ir toliau bus valdymas.

Svarbu, kad šie klausimai būtų įtraukti į naująją visa apimančią programą laikotarpiu po 2015 m. Moterų vaidmuo ypač svarbus siekiant paskatinti tvarų vystymąsi; būtina šalinti visų rūšių vienodo dalyvavimo kliūtis. Programoje ypatingas dėmesys turėtų būti skirtas perėjimui

⁵ „ES požiūris į atsparumą. Per aprūpinimo maistu krizes įgyta patirtis“, COM(2012) 586 final.

prie teisėmis pagrįsto požiūrio į vystymąsi, nelygybės mažinimui, moterų ir mergaičių teisių ir lyčių lygybės skatinimui ir apsaugai, skaidrumui ir kovai su korupcija. Ji taip pat turėtų apimti ir pagrindinius su nešališkumu susijusius klausimus. Siekiant spręsti šį uždavinį, tikslais ir siekiais turėtų būti skatinami veiksmai, kuriais kuo daugiau gyventojų būtų suteikiamos minimalios socialinės garantijos ir užtikrinamas jų taikymas.

4.1.5. Taika ir saugumas

Dėl fizinio nesaugumo, didelės nelygybės, valdymo problemų ir prastų institucinių gebėjimų arba jų nebuvimo labai sunku užtikrinti, kad būtų daroma tvari pažanga laikantis svarbiausių TVT kriterijų, susijusių su skurdu, sveikatos priežiūra, švietimu arba sanitarijos priemonėmis. Todėl labai svarbu šalinti tokias sąlygas lėmusias pagrindines priežastis ir imtis prevencinių veiksmų.

Tačiau ši darbotvarkė skirta ne vien nestabilioms valstybėms, nes daug kitų šalių taip pat kenčia dėl nesaugumo ir smurto sukeltų problemų. Neteisėta prekyba, tarptautinis terorizmas, nusikaltėlių tinklai ir gaujų smurtas kelia pavojų piliečių saugumui ir mažina galimybes užtikrinti deramą gyvenimą, ypač moterų ir vaikų.

Sprendžiant taikos ir saugumo klausimus pagal visa apimančią programą laikotarpiu po 2015 m. turėtų būti remiamasi pažanga, kurią kai kurios nestabilios valstybės ir EBPO šalys, ES, JT ir Plėtros bankai jau padarė Pusane 2011 m. lapkričio mėn. Turėtų būti remiamasi Nauju susitarimu dėl bendradarbiavimo su nestabiliomis valstybėmis, kuriame išdėstyti sutarti taikos stiprinimo ir valstybės kūrimo tikslai.

5. NAUJOS VISA APIMANČIOS PROGRAMOS LAIKOTARPIU PO 2015 M. RENGIMAS

5.1. Krypčių jungimas siekiant spręsti ateities uždavinius

Skurdo naikinimas ir tvaraus klestėjimo bei gerovės užtikrinimas tebėra svarbiausi ateities uždaviniai. Kad šie uždaviniai būtų tinkamai išspręsti, būtina juos spręsti bendrai pagal naująją visa apimančią sistemą, visuotinai ir tiesiogiai taikomą visoms šalims, kartu pripažįstant, kad skirtingos šalys yra nevienodai paveiktos ir kad pasaulinių tikslų jos sieks skirtingomis priemonėmis ir jų rezultatai skirsis. Nors daugelyje šalių mažės nuo didelio skurdo kenčiančių gyventojų dalis, daugiausia dėmesio turi būti skirta tam, kad procesas būtų negrįžtamas. Netvarūs dabartinio ekonomikos vystymosi modeliai, darantys poveikį aplinkai ir gamtos išteklių bazei, tebėra būdingi daugiausia išsivysčiusioms šalims ir vis labiau besiformuojančios rinkos ekonomikos šalims, o neigiamas poveikis daromas ir mažiausiai išsivysčiusioms šalims. Socialinė atskirtis ir nelygybė, nedarbas, mažų socialinių garantijų darbas ir silpna socialinė apsauga taip pat turi tiesioginio poveikio skurdui ir tvariam vystymuisi.

Nustatant būsimą programą reikėtų remtis Tūkstantmečio deklaracija, kuri tebėra aktuali. Remiantis tolesniais veiksmais po konferencijos Rio+20, TVT peržiūros ir kitais atitinkamais tarptautiniais procesais, būsimoje visa apimančioje programoje turėtų būti nurodytos skurdo panaikinimo ir visų žmonių klestėjimo ir gerovės užtikrinimo priemonės, daugiausia dėmesio skiriant integracinį ir tvarų augimą lemiantiems veiksniams, atsižvelgiant į planetos išgales. Ši programa turėtų apimti šiuos tris tvaraus vystymosi aspektus: ekonominį, socialinį ir aplinkos apsaugos. Joje turėtų būti nustatyta visų šalių prisiimama atsakomybė.

Pagrindinis naujosios visa apimančios programos tikslas turėtų būti siekis užtikrinti, kad iki 2030 m. visi žmonės gyventų deramai. Drauge turėtų būti sprendžiama skurdo problema ir nustatyta visuotinė tvaraus vystymosi vizija, kad būtų užtikrinta dabartinių ir ateities kartų gerovė.

Ankstesnėse dalyse nurodyta, kaip tarpusavyje susiję procesai JT lygmeniu turėtų padėti nustatyti visa apimančios programos, kuri reikalinga, kad būtų įgyvendintas tikslas visiems žmonėms užtikrinti deramą gyvenimą, sudedamąsias dalis. Galutinis susitarimas turėtų būti pagrįstas konstruktyvaus bendradarbiavimo su visais suinteresuotaisiais subjektais ir tarptautiniais partneriais rezultatais. Tačiau ES mano, kad jau dabar galima nustatyti kelis bendrus principus, kurie turėtų būti bendrai priimtini.

5.2. Visa apimančios programos laikotarpiu po 2015 m. principai

Komisija siūlo, kad diskusijose dėl visa apimančios programos laikotarpiu po 2015 m. ES vadovautųsi toliau nurodytais principais.

5.2.1. Taikymo sritis

Programa turėtų būti visuotinai taikoma ir apimti visas šalis, visoms šalims turėtų būti nustatyti tikslai, kuriais daugiausia dėmesio skiriama visapusiškam skurdo panaikinimui, skatinamas visų žmonių klestėjimas ir gerovė, atsižvelgiant į planetos išgales.

- Atsižvelgiant į patirtį, įgytą per Tūkstantmečio vystymosi tikslų peržiūros procesą ir tvaraus vystymosi tikslų formavimą procesą, siekiant skurdo panaikinimo ir tvaraus vystymosi, į programą turėtų būti integruoti trys tvaraus vystymosi aspektai: socialinis, ekonominis ir aplinkos apsaugos. Tikslais turėtų būti nustatytos minimalios gyvenimo sąlygos, kurios vėliausiai iki 2030 m. būtų užtikrintos visiems žmonėms ir kuriomis remiantis būtų daroma pažanga siekiant klestėjimo ir gerovės, atsižvelgiant į planetos išgales.
- Turėtų būti pripažinta, kad skurdas, klestėjimas ir gerovė negali būti vertinami vien finansiniu požiūriu, nes tai daugialypiai reiškiniai, atspindintys žmonių gebėjimą tobulėti ir vystytis.
- Į programą turėtų būti integruoti šie aspektai:
 - pagrindinė žmogaus socialinė raida (remiantis atnaujintais dabartiniais TVT, taip pat atsižvelgiant į tokius klausimus, kaip socialinė apsauga),
 - tvarų bei integracinį augimą ir vystymąsi lemiantys veiksniai, būtini siekiant struktūrinių ekonomikos reformų, užtikrinant gamybinių pajėgumų ir darbo vietų kūrimą, perėjimą prie integracinės ekologiškos ekonomikos modelio, kuris padėtų spręsti su klimato kaita susijusius uždavinius;
 - tvarus gamtos išteklių valdymas.
- Programa taip pat turėtų būti siekiama spręsti teisingumo, lygybės ir nešališkumo klausimus, su žmogaus teisėmis, demokratija ir teisinės valstybės principais, taip pat didesnių galių suteikimu moterims ir lyčių lygybe susijusias problemas, kurios yra labai svarbios siekiant integracinio ir tvaraus vystymosi, taip pat savaime yra svarbios vertybės. Ja taip pat turėtų būti siekiama spręsti taikos ir saugumo problemas, remiantis dabartinėmis pastangomis nustatyti taikos ir valstybės kūrimo tikslus.

5.2.2. Tikslių pobūdis ir skaičius

- Tikslų skaičius turėtų būti ribotas ir jie turėtų būti visuotinai taikomi visoms šalims, tačiau turėtų būti nustatyti skirtingą šalių padėtį atitinkantys uždaviniai. Siekiant užtikrinti, kad tikslai būtų aktualūs šalims ir kad jos priimtų atsakomybę už jų įgyvendinimą, jie turėtų būti pritaikyti pagal poreikius ir įgyvendinami nacionaliniu lygmeniu. Ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas nestabilių valstybių poreikiams.
- Tikslai turėtų būti nustatyti taip, kad būtų atsižvelgiama į mokslinius ir mokslinių tyrimų duomenis, taip pat turėtų būti įmanoma įvertinti tikslų įgyvendinimo ir rodiklių laikymosi pažangą.

5.2.3. Skaidrumas, įgyvendinimas ir atskaitomybė

- Atsakomybę siekiant norimų rezultatų visa pirma turėtų priimti pačios šalys. Būtina sutelkti visus išteklius: vidaus ir tarptautinius, privačiojo ir viešojo sektorių. Finansavimas ir kitos įgyvendinimo priemonės turi būti taikomos laikantis visa apimančio ir integruoto požiūrio, atsižvelgiant į tai, kad įvairių pasaulinių tikslų įgyvendinimo šaltiniai gali būti tokie patys.
- Programa turėtų būti parengta ir įgyvendinama glaudžiai bendradarbiaujant su pilietinės visuomenės suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant privatųjį sektorių.
- Turėtų būti nustatytas tvarkaraštis, kad būtų galima imtis veiksmų visais lygmenimis, siekiant įgyvendinti nustatytus tikslus. Tai galėtų būti vizija iki 2050 m., o tikslai ir uždaviniai turėtų būti įgyvendinti iki 2030 m.
- Programa turėtų būti grindžiama individualia šalių atsakomybe imtis veiksmų ir visų šalių ir suinteresuotųjų subjektų partneryste. Tikslais turėtų būti skatinamas vyriausybės, pilietinės visuomenės, įskaitant privačiojo sektoriaus, ir tarptautinės bendruomenės plačiąja prasme bendradarbiavimas ir partnerystė. Visos šalys turėtų sąžiningai prisidėti siekdamos tikslų. Tikslai taip pat turėtų paskatinti didesnę atskaitomybę.
- Kuriant programą taip pat turėtų būti siekiama užtikrinti didesnę nuoseklumą institucijų lygmeniu.
- Kad pažanga būtų tinkamai stebima, turėtų būti stiprinama statistinė bazė.

5.2.4. Nuoseklumas

- Programa turėtų derėti su dabartiniais tarptautiniu mastu sutartais tikslais ir uždaviniais, pavyzdžiui, susijusiais su klimato kaita, biologine įvairove, nelaimių rizikos mažinimu ir minimalia socialine apsauga.

5.3. Programos įgyvendinimas. Šalių atsakomybė ir atskaitomybė

Atsakomybė už būsimos programos įgyvendinimą tenka kiekvienai šaliai, į procesą įtraukiami visi susiję suinteresuotieji subjektai, įskaitant socialinius partnerius. Pagrindiniai veiksniai, kuriais skatinamas vystymasis, – visų pirma ir svarbiausia yra pačių šalių pastangos laikytis tokių principų kaip demokratinis valdymas, teisinė valstybė, stabilios politinės institucijos, tvirta politika, viešųjų finansų skaidrumas ir kova su sukčiavimu bei korupcija. Kad visos šalys pajėgtų įgyvendinti plačius užmojus, labai svarbu sutelkti vidaus išteklius ir siekti, kad teisės aktais, mokesčių įstatymais ir institucijų veikla būtų remiama privačiojo sektoriaus plėtra, investicijos, tinkamų darbo vietų kūrimas ir eksporto konkurencingumas. Šiomis aplinkybėmis vidaus reformos yra labai svarbios siekiant, kad ekonomikos augimas būtų tvarus ir kad tai padėtų veiksmingai panaikinti skurdą, sumažinti skirtumus ir užtikrinti gerovę visiems. Tai aktualu visoms šalims, nepriklausomai nuo jų išsivystymo lygio.

Nepaisant to, ES pripažįsta, kad kai kurioms šalims ir toliau bus būtina parama, įskaitant paramą vystymuisi. Šiomis aplinkybėmis nustatomi efektyvesni ir veiksmingesni paramos vystymuisi investavimo metodai, kuriuos taikant užtikrinama, kad teikiant pagalbą būtų skatinamas vystymasis, pritraukiama investicijų, įskaitant pagal naujus finansavimo metodus, priemonės ir mechanizmus, pvz., mišrų finansavimą. Šis atnaujintas metodas buvo nustatytas ES „Pokyčių darbotvarkėje“. Pietų šalių savitarpio bendradarbiavimas gali būti naudinga priemonė siekiant geresnių vystymosi rezultatų visame pasaulyje. Veiksmingo vystomojo bendradarbiavimo partnerystės, dėl kurios susitarta 2011 m. Pusane vykusiame aukšto lygio forume pagalbos veiksmingumo klausimais, principai turėtų būti taikomi visuotinai.

Be pagalbos, politikos suderinamumas vystymosi labai atlieka svarbų vaidmenį naikinant skurdą ir siekiant tvaraus vystymosi. Todėl rengiant būsimą programą turėtų būti nuodugniai atsižvelgta į šių politikos krypčių vaidmenį. Pavyzdžiui, daugelyje besivystančių šalių labai išaugo iš prekybos gaunamos pajamos ir jos gali būti naudojamos kovojant su skurdu. Tikėtina, kad tokios tendencijos išliks daugelyje besivystančių šalių ir ypač svarbios bus Užsachario Afrikoje.

Kad visa apimančią programą būtų įmanoma įgyvendinti, drauge reikėtų stengtis užtikrinti, kad būtų sutelkti ir veiksmingai panaudoti visi ištekliai, taip pat kad visos šalys prisiimtų įsipareigojimą laikytis visapusiško požiūrio į šiuos išteklius ir vykdyti nuoseklų ir deramą politiką. Tikslai ir uždaviniai padės skatinti privačiojo sektoriaus investicijas. Visos šalys, vadovaudamosi atvirumo ir skaidrumo principais, turėtų teikti būsimų tikslų įgyvendinimo pažangos ataskaitas.

Įgyvendinimo priemonių ir finansavimo klausimų pasauliniu lygmeniu atžvilgiu ES turėtų skatinti laikytis visapusiško ir integruoto požiūrio. Šiuo metu įvairiuose forumuose vyksta diskusijos dėl veiksmų, susijusių su klimato kaita, biologine įvairove, vystymusi ir tvariu vystymusi, finansavimo, nors finansavimo šaltiniai gali būti tie patys. Būtina užtikrinti, kad vystymosi procesas būtų finansuojamas nuosekliai, koordinuojant veiksmus ir vengiant jų dubliavimo. 2013 m. viduryje Komisija ketina parengti komunikatą, kuriame būtų pateikta pasiūlymų dėl integruoto ES požiūrio į finansavimą ir kitas įgyvendinimo priemonės, susijusias su įvairiais pasauliniais procesais.

6. TOLESNI VEIKSMAI

ES turi visapusiškai dalyvauti būsimuose tarptautiniuose procesuose ir JT bei kituose atitinkamuose forumuose pateikti nuoseklų ir suderintų pasiūlymų.

Todėl priėmus šį komunikatą, 2013 m. pavasarį su Taryba ir Parlamentu reikėtų surengti diskusijas dėl bendro ES požiūrio, kurio turėtų būti laikomasi vėlesniais vykstančių procesų etapais ir kuriuo būtų:

- užtikrinti visapusiški tolesni veiksmai po konferencijos Rio+20 ir nustatyta pozicija, kurios ES laikytųsi JT tvaraus vystymosi tikslų atviroje darbo grupėje, kuri reguliariai teiks ataskaitas JT Generalinei Asamblėjai ir
- prisidedama rengiantis 2013 m. rudenį vyksiančiam JT Generalinės Asamblėjos specialiam renginiui dėl TVT, taip pat rengiant Generalinio Sekretoriaus ataskaitą ir JT aukšto lygio grupės ataskaitą dėl darbotvarkės laikotarpiu po 2015 m., taip pat rengiantis pirmam aukšto lygio politinio forumo posėdžiui.

ES turėtų prisidėti rengiant visą apimančią programą laikotarpiu po 2015 m. Diskusijos atsižvelgiant į pirmiau nurodytas gaires turėtų padėti ES priimti bendrą poziciją dėl to, kaip tvaraus vystymosi tikslų nustatymo ir TVT peržiūros procesai galėtų būti sujungti ir integruoti į vieną procesą, kad tokia visa apimanti programa būtų tinkamai įgyvendinta. Šiuo požiūriu ES taip pat turėtų dėti visas pastangas, kad su visais partneriais ir suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant su trečiosiomis šalimis palaikomus politinius dialogus, būtų plėtojamas konstruktyvus dialogas, siekiant bendro susitarimo.

I PRIEDAS

Pagrindiniai dabartiniai ir būsiami ES ir tarptautinio masto veiksmai, kuriais siekiama laikytis konferencijoje Rio+20 priimtų įsipareigojimų

Sritis	ES masto veiksmai	Tarptautinio masto veiksmai
Vanduo ir sanitarinės priemonės	Didinti vandens naudojimo efektyvumą ir gerinti kokybę laikantis Europos vandens išteklių išsaugojimo metmenų	Atsižvelgiant į Pokyčių darbotvarkę ir laikantis tarptautinių įsipareigojimų užtikrinti geresnes galimybes naudotis geriamuoju vandeniu ir sanitarinėmis priemonėmis, gerinti vandens kokybę ir mažinti taršą; lengvinti politinius dialogus bendrų vandens išteklių klausimais ir imtis su vandeniu susijusių veiksmų siekiant tvaraus ekonomikos augimo
Energetika, klimato kaita	Didinti išteklių naudojimo efektyvumą ir atsinaujinančių energijos išteklių dalį, sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį: – įgyvendinant klimato kaitos ir energetikos dokumentų rinkinį ir Konkurencingos mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos sukūrimo iki 2050 m. planą – vykdant klimato ir energetikos politiką laikotarpiu iki 2030 m. – įgyvendinant Energijos vartojimo efektyvumo direktyvą – atsižvelgiant į pateiktus pasiūlymus dėl teisės aktų, kuriais ribojamas anglies dioksido išmetimas iš automobilių ir lengvųjų krovininių transporto priemonių, ir dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo	Tarptautiniai kovos su klimato kaita veiksmai, remiantis Durbano efektyvesnių veiksmų platforma ir Jungtinių Tautų bendrąja klimato kaitos konvencija Tarptautinė klimato kaitos padarinių švelninimo partnerystė ir Tarptautinės bendradarbiavimo iniciatyvos Tarptautinė atsinaujinančiosios energijos agentūra (IRENA): atsinaujinančiosios energijos naudojimas visame pasaulyje Pasaulinis energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos fondas Pasaulinis kovos su klimato kaita aljansas (PKKKA) Iniciatyva „Tvari energija visiems“ AKR ir ES energetikos priemonė ir Afrikos ir ES bendradarbiavimo atsinaujinančiosios energijos srityje programa
Biologinė įvairovė, miškai, žemė	ES biologinės įvairovės strategija iki 2020 m., biologinės įvairovės ir ekosistemų funkcijų vertinimas Miškams skirtas veiksmų planas; Miškininkystės strategijos peržiūra Parengti komunikatą „Žemė – tai ištekliai“ Skaitmeninis saugomų teritorijų stebėjimo tinklas, priklausantis	Biologinės įvairovės konvencijos strateginis planas ir jo 20 Aichi tikslų Remti Ekosistemų ir biologinės įvairovės ekonomiką ir vertybių apskaitos bei ekosistemų funkcijų vertinimą (WAVES) Įgyvendinti teminę aplinkos ir tausaus gamtos išteklių valdymo programą Plėsti ir įgyvendinti miškų teisės aktų

	Pasaulinei Žemės stebėjimo sistemų sistemai	vykdymo, miškų valdymo ir prekybos mediena (FLEGT) iniciatyvą ir prisidėti prie Jungtinių Tautų bendros dėl miškų naikinimo ir nykimo susidarančių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo besivystančiose šalyse programos Galimybė remiantis Jungtinių Tautų konvencijos dėl kovos su dykumėjimu protokolu ES pripažinti paveiką patiriančia šalimi Pasaulinė dirvožemio partnerystė (su Maisto ir žemės ūkio organizacija) Naujojo Pasaulio dykumėjimo atlaso rengimas remiantis JT aplinkos programa
Vandenynai	Jūrų strategijos pagrindai; Integruota jūrų politika, iniciatyvos, kuriomis siekiama spręsti jūrų taršos (be kita ko, ir plastiko atliekomis) problemą Bendra žuvininkystės politika: didžiausias galimas tausios žvejybos laimikis, moksliniais duomenimis grindžiami valdymo planai, nepageidaujamos priegaudos išmetimas į jūrą Jūrų ir pakrančių ekosistemų stebėjimas ir modeliavimas	Regioninės jūrų konvencijos Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijos (UNCLOS) įgyvendinimo susitarimas dėl jūrų biologinės įvairovės, esančios nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančiose zonose, apsaugos ir tausojančio naudojimo Neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama žvejyba Tolesni veiksmai dėl Honolulu įsipareigojimų, susijusių su jūros šiukšlinimu
Atliekos, cheminės medžiagos	Efektyvus išteklių naudojimo veiksmų planas ir ES atliekų teisės aktai, REACH įgyvendinimas	Tarptautinės atliekų politikos (elektros ir elektroninės įrangos atliekos, pavojingų medžiagų naudojimo apribojimas) plėtojimas Bazelio, Stokholmo ir Roterdamo konvencijų įgyvendinimas; Strateginis požiūris į tarptautinį cheminių medžiagų valdymą
Maistas, mityba, žemės ūkis	Parengti komunikatą dėl maisto tvarumo Įgyvendinti finansinių priemonių rinkų direktyvą ir Piktnaudžiavimo rinka direktyvą Pasiūlymai dėl bendros žemės ūkio politikos reformos, įskaitant tvarios žemės ūkio gamybos skatinimą, gamybos pajėgumų ir klimato kaitos problemų sprendimą Europos inovacijų partnerystė „Žemės	Žemės ūkio rinkos informacinei sistemai teikiami duomenys Žemės ūkio išteklių stebėjimo ir Visuotinės žemės ūkio stebėjimo iniciatyvos (GEO-GLAM) (planetos stebėjimas) įgyvendinimas Laikytis Neprivalomų gairių dėl atsakingo žemės, žuvininkystės ir miškų valdymo ES teminės aprūpinimo maistu saugumo programos priemonė

	ūkio produktyvumas ir tvarumas“ Ekologiško maisto ženklavimas	Laikytis rengiamo ES įgyvendinimo plano „ES aprūpinimo maistu ir mitybos saugumo stiprinimo veiksmai. Įsipareigojimų vykdymas“ Parengti komunikatą dėl mitybos Parengti veiksmų planą dėl atsparumo Mitybos gerinimo judėjimas; Naujasis aprūpinimo maistu ir mitybos saugumo aljansas Įgyvendinti Pagalbos maisto srityje konvenciją
Mokesčiai, subsidijos	Įgyvendinti Efektyvaus išteklių naudojimo veiksmų plane numatytas atitinkamas priemonės	Tolimesni su subsidijų reformomis susiję veiksmai vykdant Didžiojo dvidešimtuko (G20) veiklą
Ekologiška pramonė ir gyvavimo ciklo sąnaudų apskaita	Įgyvendinti ES pramonės politiką laikotarpiu iki 2020 m.: švarios technologijos, bioekonomika Parengti komunikatą dėl bendrosios ekologiškų produktų rinkos Europos gyvavimo ciklo duomenų bazė	Tarptautinis gyvavimo ciklo duomenų tinklas
Tvarus vartojimas ir gamyba, žaliasis viešasis pirkimas	Persvarstyti viešojo pirkimo direktyvą, įskaitant žaliąjį viešąjį pirkimą Priimti Europos aktą dėl prieinamumo	Remti JT aplinkos programos Tvaraus viešojo pirkimo iniciatyvą Remti Tvaraus vartojimo ir gamybos 10 metų bendrosios programos įgyvendinimą
Atsparumas		Įgyvendinti komunikatą „ES požiūris į atsparumą. Per aprūpinimo maistu krizes įgyta patirtis“ ir rengiamą veiksmų planą Įgyvendinti iniciatyvas SHARE ir AGIR Atsparumo temą skatinti aptarti tarptautiniuose forumuose ir plėtojant partnerystės ryšius su tokiomis organizacijoms kaip Maisto ir žemės ūkio organizacija, Tarptautinis žemės ūkio plėtros fondas, Pasaulio maisto programa, JT Tarptautinė nelaimių mažinimo strategija, Pasaulio bankas, ir pilietinės visuomenės organizacijomis
Nelaimių rizikos	Įgyvendinti ES nelaimių prevencijos	Įgyvendinti Hyogo veiksmų programą

valdymas	sistemą Nelaimių rizikos valdymą (prevencija, pasirengimas, reagavimas) ir nelaimių rizikos vertinimą įtraukti į ES ir valstybių narių planus Europos informavimo apie potvynius sistema, Europos sausrų stebėjimo tarnyba Pagal ES finansavimo priemones numatyti apsaugos nuo nelaimių veiksmus	ir parengti tolesnę nelaimių rizikos mažinimo programą laikotarpiu po 2015 m. Sutelkti dėmesį į pagrindinius prioritetus, nurodytus ES nelaimių rizikos mažinimo įgyvendinimo plane Remti tarptautines iniciatyvas, pvz., Pasaulio banko valdomą Pasaulinę nelaimių rizikos mažinimo priemonę
Miestai, turizmas, transportas	Įgyvendinant 7-ąją aplinkosaugos veiksmų programą skatinti ES miestų tvarumą Imtis tvaraus ir prieinamo turizmo skatinimo veiksmų ES kelių eismo sauga, ekologiško kuro direktyva, prieinamo ir tausaus transporto skatinimas	Taikyti miestų tvarumą, atsparumą ir prieinamumą skatinančias priemones
Visiškas ir našus užimtumas ir deramas darbas	Strategija „Europa 2020“: Užimtumo gairės, bendrosios užimtumo ataskaitos, nacionalinės reformų programos, jaunimo užimtumo dokumentų rinkinys, apžvalga „Europos užimtumo ir socialinės tendencijos“	Remti tarptautinių organizacijų (visų pirma Tarptautinės darbo organizacijos (TDO)) pastangas skatinti laikytis tarptautinių darbo standartų ES palaikant dvišalius santykius ir vykdant vystymosi ir prekybos politiką Tolesni veiksmai po 2012 m. Tarptautinėje darbo konferencijoje priimtos rezoliucijos ir Didžiojo dvidešimtuko parengtos jaunimo užimtumo strategijos Įgyvendinti teminę programą „Investavimas į žmones“, sinergija su atitinkamomis ES teminėmis programomis, pvz., „Nevalstybiniai subjektai, dalyvaujantys vystymosi procese“, „Migracija ir prieglobstis“, „Demokratizacija ir žmogaus teisės“
Socialinė apsauga, socialinė įtrauktis ir kova su skurdu	Įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, skatinti mažinti skurdą, socialinę atskirtį ir vykdyti veiksmingesnę socialinę politiką Padėti valstybėms narėms vykdyti struktūrines reformas pagal socialinių investicijų dokumentų rinkinį Europos kovos su skurdu ir socialine	Skatinti socialinę apsaugą, įskaitant minimalią socialinę apsaugą, ir laikytis TDO atsižvelgiant į šalių partnerių planus ir politiką parengtų rekomendacijų; Tarptautiniuose forumuose (TDO, EBPO, Didžiojo dvidešimtuko posėdžiuose, Azijos ir Europos susitikime) toliau remti socialinę

	atskirtimi planas. Europos socialinės ir teritorinės sanglaudos bendroji programa 2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios	apsauga, įskaitant minimalią socialinę apsaugą, kai įmanoma plėtojant dvišalius santykius su šalimis partnerėmis ir vystomąjį bendradarbiavimą Igyvendinti komunikate „Socialinė apsauga Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo srityje“ nustatytus veiksmus I ES vystymosi politiką įtraukti aspektus, susijusius su vaiko teisėmis ir čiabuvių tautų teisėmis, socialine įtrauktimi ir neįgaliųjų teisėmis Igyvendinti Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją
Įmonių socialinė atsakomybė	Igyvendinti su įmonių socialine atsakomybe susijusius veiksmus	Dalyvauti rengiant tarptautinius su įmonių socialine atsakomybe susijusius rekomendacinius dokumentus, skirtus verslo sektoriui ir MVĮ (įsk. TDO, EBPO), ir rengiant JT gaires
Sveikata	ES sveikatos strategija Europos sveikatos rodikliai Komunikatas dėl kovos su ŽIV/AIDS Europos Sąjungoje ir kaimyninėse šalyse	Igyvendinti komunikate „ES vaidmuo sprendžiant visuotinės sveikatos uždavinius“ nustatytas priemonės Stiprinti sveikatos priežiūros sistemas, sveikatos saugumą ir politikos nuoseklumą įgyvendinant geografinės priemonės ir temines programas, kad būtų pasiekta geresnių rezultatų sveikatos priežiūros srityje ir sumažinti sveikatos priežiūros skirtumai Remti Pasaulinį kovos su AIDS, tuberkulioze ir maliarija fondą, Pasaulio vakcinacijos ir imunizacijos aljansą ir Pasaulinę su reprodukcine sveikata susijusių prekių saugumo didinimo programą Europos sveikatos sistemų stebėjimo organizacija Igyvendinant strategiją „Sveikata 2020“ parengti gerovės rodiklius
Švietimas	Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginė programa Dėmesys švietimui ir mokymui įgyvendinant strategiją „Europa 2020“ Europos bendradarbiavimas mokyklų XXI-ame amžiuje srityje	Remiantis Komisijos geografinėmis ir teminėmis programomis skatinti kokybišką švietimą visiems Igyvendinti Komisijos tarptautinio bendradarbiavimo programas aukštojo mokslo ir mokymo srityje Remti pasaulines iniciatyvas, pvz., Pasaulinės partnerystės švietimo srityje

		iniciatyvą, ir dialogus politikos klausimais, pvz., Švietimo plėtojimo Afrikoje asociaciją
Lyčių lygybė ir didesnių galių suteikimas moterims	Igyvendinant 2010–2015 m. Lyčių lygybės veiksmų planą integruoti lyčių lygybės ir moterų teisių aspektus Tolesni veiksmai po Pekino veiksmų programos	Su lyčių lygybe ir didesnių galių suteikimu moterims susijusius aspektus įtraukti į ES vystymosi politiką; plėtojant vystomąją bendradarbiavimą įgyvendinti 2010–2015 m. Lyčių lygybės veiksmų planą; prisidėti rengiant JT programą, kuria būtų stiprinama atskaitomybė už lyčių lygybės priemonių finansavimą Igyvendinant programą „Investavimas į žmones“, imtis veiksmų, kad moterims būtų suteikta ekonominių galių Igyvendinti komunikate „Socialinė apsauga Europos Sąjungos vystomojo bendradarbiavimo srityje“ nustatytus veiksmus
Teisingumas, žmogaus teisės, pagrindinės laisvės, demokratija, geras valdymas ir teisinė valstybė	Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija Igyvendinti Orhuso konvenciją	Imtis veiksmų, nustatytų komunikatuose „ES parama tvariems pokyčiams prie demokratijos pereinančiose šalyse“ „ES vystymosi politikos poveikio didinimas“ ir „ES strateginė programa ir veiksmų planas žmogaus teisių ir demokratijos srityje“ Igyvendinti VBP programą „Vystymosi procese dalyvaujantys nevalstybiniai subjektai ir vietos valdžios institucijos“ Skatinti finansų įstaigas laikytis Orhuso konvencijos, ją taikyti plėtojant vystomąją bendradarbiavimą ir įgyvendinant prekybos susitarimus
Mokslas, technologijos, moksliniai tyrimai ir inovacijos	Igyvendinant programą „Horizontas 2020“ teikti paramą moksliniams tyrimams tokiose srityse kaip vandens ištekliai, energetika, žemės ūkis, transportas, aplinkos apsauga ir socialiniai mokslai Tvarus vystymasis bus svarbiausias programos „Horizontas 2020 m.“ tikslas, kuriam bus skirta bent 60 proc. bendro biudžeto Igyvendinti strategijos „Europa 2020“ pavyzdinę iniciatyvą „Inovacijų Sąjunga“ ir Ekologinių inovacijų veiksmų planą	Stiprinti ES tarptautiną bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse Remti Pasaulinę žemės stebėjimo sistemų sistemą Atlikti mokslinius tyrimus pagal 2011–2013 m. teminę aprūpinimo maistu saugumo programą ir bendrą Afrikos ir ES strategiją

Statistika	Su BVP susijusių ir kitų rodiklių kūrimas, konsultacijos dėl su statistika susijusių visa apimančios programos aspektų	Bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis ir trečiosiomis šalimis, vadovaujant JT Saugumo Tarybai, kad būtų tobulinamas pažangos vertinimas ir užtikrintas palyginamumas
Prekyba		Derėtis dėl nuostatų, susijusių su prekyba ir tvariu vystymusi, ir jas įtraukti į prekybos susitarimus; skatinti panaikinti tarifus ir netarifines kliūtis ekologiškoms prekėms ir paslaugoms visais lygmenimis Toliau remti iniciatyvą „Viskas, išskyrus ginklus“ Toliau teikti pagalbą prekybai

II PRIEDAS

Viešos konsultacijos

2012 m. vasarą Komisija surengė viešas konsultacijas⁶. Jose dalyvavo apie 120 organizacijų, valdžios institucijų ir pilietinės visuomenės atstovų, įskaitant privatųjį sektorių ir akademinę bendruomenę. Per konsultacijas paaiškėjo, kad bendrai sutariama, jog TVT padėjo suburti daug ir įvairių veikėjų, siekiančių tų pačių vystymosi tikslų, ir kad TVT buvo naudinga priemonė, padėjusi geriau informuoti visuomenę, stiprinti politinę valią ir sutelkti išteklius, kad būtų panaikintas skurdas, taip pat buvo veiksminga stebėjimo priemonė.

Po konsultacijų paaiškėjo, kad sutampa nuomonės dėl būsimų prioritetų:

- daugiausia dėmesio skirti kovai su skurdu laikantis platesnio masto, išsamesnės ir tvarios vystymosi vizijos;
- integruoti tris tvaraus vystymosi aspektus (ekonominių, socialinių ir aplinkos apsaugos);
- užtikrinti, kad programos laikotarpiu po 2015 m. rengimo procesas būtų atviras visiems ir jame aktyviai dalyvautų neturtingos šalys ir pilietinė visuomenė;
- sukurti visoms šalims aktualią visuotinę programą, kurioje būtų nustatyta visų dalyvių atsakomybė;
- skatinti ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą lemiančius veiksniai, taip pat įtraukti privatųjį sektorių;
- tobulinti vystymosi finansavimo priemones ir didinti politikos suderinamumą vystymosi labui.

Be to, 2012 m. spalio mėn. Komisija pradėjo viešas konsultacijas⁷ dėl tolesnių veiksmų po konferencijos Rio+20. EESRK, palaikydamas struktūrinius dialogus, skatino teikti grįžtamąją informaciją. Per viešas konsultacijas iš asmenų, valdžios institucijų, įmonių ir verslo asociacijų, NVO, profesinių sąjungų ir vartotojų apsaugos grupių gauti daugiau nei 125 atsakymai. Todėl atsižvelgta į daug pasiūlymų. Daug atsakymų susiję su tokiais uždaviniais kaip integracinė ekologiška ekonomika, atkreiptas dėmesys į būtinybę nustatyti ne tik su BVP susijusius rodiklius, taip pat nurodyta, kad būtina sukurti prekybai palankias sąlygas, pašalinti aplinkai kenkiančias subsidijas ir nustatyti aplinkosaugos mokesčius.

Respondentai nurodė, kad tvaraus vystymosi tikslai turėtų būti susiję su tokiais sritimis kaip išteklių ir energijos naudojimo efektyvumas, atliekos ir cheminės medžiagos, biologinė įvairovė, tvarus vartojimas ir gamyba, vandens ištekliai ir sanitarijos priemonės, vandenynų apsauga ir žuvininkystė, tvarus transportas, tvarus žemės ūkis, lyčių lygybė, skurdo panaikinimas, kova su klimato kaita ir prisitaikymas prie jos, sveikatos priežiūra ir aprūpinimo maistu saugumas. Respondentai taip pat pabrėžė, kad svarbu nustatyti aiškius ir ilgalaikius tikslus, atsižvelgiant į dabartinius uždavinius ir susitarimus. Dėl TvVT ir TVT tarpusavio ryšio, bendrai sutariama, kad reikėtų sukurti vieną vystymosi programą laikotarpiu po 2015 m., kuri apimtų ir TVT, ir TvVT.

⁶ http://ec.europa.eu/europeaid/how/public-consultations/towards_post-2015-development-framework_en.htm.

⁷ http://ec.europa.eu/environment/consultations/rio20_en.htm.

ES delegacijos trečiosiose šalyse taip pat vykdė plataus masto informavimo kampaniją. Šalys pateikė daugiau kaip 50 atsakymų. Daugelis šalių nurodė, kad būtina nuosekliai ir koordinuotai sujungti TVT ir TvVT.

Susijusios konsultacijos – konsultacijos dėl Efektyvaus išteklių naudojimo veiksmų plano ir dėl Septintosios aplinkos veiksmų programą. Komisija glaudžiai bendradarbiavo su pilietine visuomene – prieš konferenciją Rio+20 surengė viešas konsultacijas; per konferenciją pilietinė visuomenė taip pat pateikė svarbių pastabų.